

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

PRAKTISK VECKOTIENING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 38 (509)

Fredagen den 24 september 1897.

10:de årg.

Prenumerationspris pr år: Idun ensam kr. 5:— Iduns Modet., fjortondagsuppl. » 5:— Iduns Modet., månadsuppl. » 3:— Barngarderoben..... » 3:—		Byrå: Klara södra kyrkog. 16, 1 tr. Öppen kl. 10—5. Allm. telef. 6147. Rikstelef. 1646.	Redaktör och utg.: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2—3. Redaktionssekr.: J Nordling.	Utgåfningsid: hvarje fredag. Lösnummerpris 15 öre (lös:n endast för kompletteringar.)	Annonnspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad total stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
---	--	--	--	--	--

Till kvinnokonferensen:

Lady Aberdeen, Internationella kvinnoförbundets president.

Just under dessa dagar — från den 21—23 september — är det den af Svenska kvinnornas nationalförbund anordnade konferensen pågått, och i anledning häraf vilja vi i dagens nummer för våra läsarinnor teckna bilden af den kvinna, som står i spetsen för den mäktiga sammanslutning af olika länders kvinnoföreningar, som vi känna under namn af det Internationella kvinnoförbundet — *the International Council of Women*.

Lady Isabel Maria Aberdeen är yngsta dotter till en af Skotlands pearlyer, lord Tweldmouth, och blef 1877 gift med earlen af Aberdeen, John Campbell-Hamilton-Gordon, äfven han tillhörande Skotlands pearskap och vicekonung af Kanada.

Med djupaste och varmaste intresse har lady Aberdeen omfattat kvinnorörelsen i dess olika skeden, områden och yttringar, men det är icke endast ett blott intresse hon gifver. Med en stor intellektuell begåfnings tankeskärpa och sunda omdöme förenas hos henne en aldrig svikande energi och uthållighet, en varm entusiasm, och från den upphöjda samhällsställning, hon intar, samt omgifven och understödd af så väl sitt eget lands som Förenta staternas upplysta och yarmhjärtade kvinnor, skådar hon ut öfver kvinnosakens omfattande vidder.

Främst i de aktivas led, är hon outtröttlig i sin verksamhet, hållande föredrag och stiftande lokala kvinnoförbund i skilda städer. Hon är ordförande för de kanaden-

siska kvinnornas nationalförbund såväl som ordförande i det Internationella kvinnoförbundet.

Uppslaget till denna konsolidering af de skilda föreningar, som omfatta kvinnökönets intressen, har utgått från Förenta staterna. Vid kvinnokongressen i Washington 1888 bildades »The International Council of Women», men dess egentliga organisation

ägde dock rum först under världsutställningen i Chicago 1893. Den 22 maj nämnda år hölls därstädes ett möte, besökt af delegerade från olika länder och af åtskilliga andra deltagare i den i samband med utställningen anordnade stora kvinnokongressen. Genom de å detta möte förda förhandlingarna klargjordes, huru kvinnosaken borde kunna på det bästa och mest omfattande sätt främjas genom »ett internationellt samarbete af nationella föreningar». Nödvändigheten och fördelen af solidaritet mellan de olika nationernas på skilda områden verk samma kvinnor blefvo på det starkaste framhåfda. Det beslöts enhälligt, att försök skulle göras att inom så många kulturländer som möjligt få till stånd kvinnliga nationalförbund, förbund af inom landet bildade kvinnoföreningar, vare sig dessa föreningar arbeta för något önskningsmål, som särskildt berör kvinnofrågan, eller deras verksamhet rör sig inom mera allmänna områden. Ombud valdes, hvilka fingo den ansvarsfulla uppgiften att i sina respektive hemland befordra bilden-

Icke för sig själf, utan för mänskligheten!

Motto för Kvinnokongressen i Chicago 1893.

det af dylika förbund och vara behjälpliga vid deras organisation.

Nationalförbund äro nu stiftade i Förenta staterna, Kanada, Frankrike, Tyskland, Storbritannien och Sverige. Förberedande arbeten äro å bane i Danmark, Norge, Finland, Belgien och Italien.

Internationella kvinnoförbundet är en sammanslutning af alla länders nationalförbund, hvilka i sin ordning utgöras af inom de resp. länderna verksamma kvinnoföreningar.

Samarbete på frihetens grund är själfva hufvudprincipen för det Internationella kvinnoförbundet. Nationalförbunden skola sträfvä efter att vara i högsta möjliga grad nationella och representativa, söka att i sig upptaga alla i deras länder befintliga arbetande kvinnor, oberoende af dessas olika politiska färg samt skilda uppfattningar af religiösa och sociala frågor. Föreningarna äga ingen rättighet att blanda sig i hvarandras angelägenheter och göras icke ansvariga för hvarandras åtgärder, och hvarje förening har fria händer att fullfölja sina egna syften och arbeta för sitt eget mål.

Internationella kvinnoförbundets förnämsta uppgifter äro i kort sammanfattning följande:

att främja enighet samt ömsesidigt förstående och förtroende mellan alla nationer inom olika områden verksamma kvinnor;

att utgöra ett centrum, där hvarje förenings kvinnliga arbetare kunna mötas hvart femte år för att lära känna hvarandra och lära af hvarandras arbete; samt att bereda tillfälle för sådana kvinnliga arbetare af alla nationer att förena sig om vissa arbetsuppgifter, som de tid efter annan kunna besluta om och som de tro skola inom samhälle, sed och lag befrämja tillämpningen af det gyllene budordet: »Allt hvad I viljen människorna skola göra eder, det gören I ock dem».

Se där ett sammandrag af de principer, hvarå det förbund är baserat, för hvilket lady Aberdeen bär ledareskapet, och för hvilket hon i tanke, ord och handling helt gifver sig själf.

Såsom talarinna utmärker hon sig för en lika ingående sakkännedom och klar uppfattning af de olika grenarnes särskilda syften och behof som af det stora helas hufvudmål. Hon förstår att med den innerligaste känsla och allvar para kvinnligt behag och stundom en fin lekande humor. I allt hvad hon yttrar, är det den varm-hjärtade, fint förstående kvinnan, som kommer oss till mötes. En sann hemmets kvinna som hon är, är ock alla de af henne behjärtade idéernas mål att främst främja hemmets intressen. Att hvarje kvinna må, i sin mån, såsom maka och moder, syster och vän, såsom lärarinna i skolan, som vårdarinna inom sjukhus och asyler eller hjälparinna för de hjälplösa, som gifvande eller mottagande, fatta hemintressets stora vikt och betydelse; att hvar och en med de gåfvor hon fått må bidra att hålla elden klar och varm på hemmets härd, bildande så en kedja af vakteldar mot mörker, kyla och nöd; att ett godt hem må

vara den fristad, där vi alla hämta krafter för arbete utåt och dit vi återgå att finna hvila — se där den grundton, som besjalar den kvinnas ord, hvars hand håller ordförande-klubban i det Internationella kvinnoförbundet.

W. R. K.

De fosterländska högtidsdagarne

äro nu ett minne blott, men ett minne, som kvarlämnat värme och ljus i våra sinnen. Som en man har Sveriges folk firat sitt konungapars tjugufemåriga regeringsjubileum, och på det otvetydigaste har framgått, att här, om någonsin, en otvungen kärleksgård inhöstades. Den rad af lysande festligheter, med hvilken hufvudstaden gått i spetsen för sitt land, har redan så utförligt skildrats i dagspressen, att det ej kan vara Iduns uppgift att inlåta sig på några referat, som endast blefve upprepningar. Fastmer skulle vi vilja gifva en tolkning af de känslor, som under dessa dagar rört sig på djupet, de kärlekens och tacksamhetens känslor för vårt furstepar, som blomma i skuggan af oräkneliga svenska hem. Dock — de ha funnit och finna nog sitt uttryck vår svaga röst förutan, och långt sedan festmusikens sista fanfar smattrande förklingat, skola dessa gömda strängar skälfa af genljud i svenska hjärtan. —

Just i vår pressläggningsminut anländer nu emellertid en insänd liten dikt, som i all sin enkelhet på ett oskrymtadt sätt synes oss tolka den stämning, som under dessa oförgätliga högtidsstunder besjالات vår hufvudstad och hela vårt land. Vi kunna därför ej neka oss nöjet att återgifva den:

Stockholm den 18 sept. 1897.

*Hvad täljer oss väl den flaggprydda stad,
som strålar i festlig skrud,
och folkets hopp, som i ändlös rad
dra'r fram vid musikens ljud,
och kanonernas dån och blomornas krans
och ljusen, som täjla med stjärnornas glans
i bländfullt fyrverkeri?*

*Att fira kung Oscars högtidsdag
hans folk ha stämt möte här.
De kommit mangrant i glada lag,
de kommit från fjärran och när.
De kommit från torftäckt koja som slott
att hylla monarken, att se honom blott,
så kunglig, ståtlig och huld!*

*Hvad ädelt och skönt i hans rike fanns
har mött uti dyrbar prakt
att sluta kring fursten den jubelkrans,
som han vann med sitt snilles makt.
De ha kommit från dagens möda och id,
de ha kommit i trasor från lifvets strid
att glädjas en festlig dag.*

*Och trumpna anleten lysa opp
inför hans solljusa blick.
I milna hjärtan tänds åter hopp
vid en hälsning, en vänlig nick.
Ty att väl han vill dem, en hvar det vet,
de ha rönt det förr, deras tro är det,
att kung Oscar är folket kär.*

*Hör blott det hurra, som jublande går
ur tusende varma bröst,*

*från massan, som tåligt bidande står
för att höja sin starka röst.
Det är jubelhymnen, och däruti
instämmer en fulltonig harmoni,
en kör af hela hans folk.*

*Det är tacken för hvad han verkat har
under fem och tjugu år,
att han del't deras sorg i kulna dar
och läkt mångt svidande sår.
Att han eldat dem genom sitt snilles brand,
att han offrat sig själf för sitt fosterland —
för brödrfolkens väl!*

Ett utslag af den samlade hyllning, som nu framburits till tronen genom furstligt lysande ombud från världens alla kanter och otaliga deputationer från vårt lands mest skilda gränser, vill dock Idun något dröja vid, då det är särskildt representativt för den svenska kvinnan och hennes tysta kärleksverksamhet. I måndags middag emottog nämligen h. m:t drottningen en deputation af damer, representerande dels hufvudstadens sjukvårdsföreningar, dels andra välgörenhetsföreningar, i hvilka kvinnor taga del, dels de två kvinnliga försvarsföreningarna, tillsammans 40 olika kvinnosällskap.

Deputationen öfverlämnade till drottningen en vacker blomstergård, en krona bunden af ljusröda och hvita rosor, och hvilande på ett hyende af blommor, hvars hörntofsar utgjordes af olivfärgade band med de särskilda föreningarnas namn, broderade i gult silke. På hyendet hvilade ett guldbroderadt band med inskrift: *Till vår ädla drottning.*

Professorskan Agda Montelius, representant för Föreningen för välgörenhetens ordnande, höll vid gåfvans öfverlämnande ett varmhjärtadt tal, hvarur följande må anföras:

»Att vår drottning städse, trots sjukdom och kroppslig svaghet, med vaket, dådkraftigt intresse omfattat allt som kunnat höja kvinnan och öka hennes förmåga att gagna; att från de rum, där landets moder under långa tider nödgats lefva osynlig för sitt folk, utgått ett tyst, men oafätligt sträf-vande att hjälpa de lidande, stödja de svaga och vacklande, upprätta de fallna och väl rusta de unga för lifvets kamp, detta har för Sveriges kvinnor varit af omätlig betydelse. Mot höjderna riktas medvetet eller omedvetet allas blickar, och skåda de där ett flärdfritt, oförtröttadt arbete för andras väl, verkar den anblicken tändande och eggande och en hvar försöker i sin ringa mån följa föredömet. Det är för allt detta, som vi bedja att å alla deras vägnar, som arbeta inom våra föreningar, få till eders majestät hembära vårt innerliga tack. Må Guds välsignelse hvilat öfver eders majst, och måtte under många kommande år Sveriges kvinnor få följa Sveriges drottning i all ädel sträfvan!»

Drottningen var synbarligen rörd öfver denna hyllning och tackade deputationen i hjärtliga ord, med hvilka hon bad att få uttrycka sitt varma intresse för och sin innerliga tacksamhet mot alla dem, som arbeta för de lidande och olyckliga.

Samma dag hade friherrinnan Torborg

Rappe audiens och öfverlämnade en adress från Svensk-amerikanska kvinnornas jämlikhetsförening i Chicago. Denna bestod af en på pergament textad lyckönskan till drottningen, med en stor mängd underskrifter af framstående svensk-amerikanska kvinnor, innesluten i en konstnärligt skuren pärm.

Vidare hade Kristliga föreningen af unga kvinnor audiens och representerades därvid af hedersordföranden pastor Wadström och ordföranden fröken Anna Roos, hvilka till drottningen öfverlämnade en på pergament textad adress, innehållande en önskan om Gnds välsignelse med anledning af regeringjubileet.

Kvinnokonferensen.

Allt mer och mer återtager vår hufvudstad sin hvardagsprägel efter den jublande hyllningsfest, som ägnats vårt konungapar och hvari hela vårt land deltagit.

Som en mäktig våg brusade öfver Sverige den glada hänförelsen, den lyste i illuminationens strålande emblemer, den sköt mot höjden i raketers och stjärnbågars gnistrande prakt, nu gömmas den i svenska hjärtans djup som en helig eld, den där gör oss starka och förhoppningsfulla till allvarets och arbetets dag.

Det är ock med allvarliga och upphöjda syften, som kvinnor från alla delar af vårt land samt äfven representanter från broderlandet, Danmark och Finland samlats till den konferens, som anordnats af Svenska kvinnornas nationalförbund. För detta förbunds principer och ändamål hafva vi förut i detta nummer gifvit våra läsarinor en redogörelse i den biografi, som åtföljer det å första sidan befintliga porträttet af lady Aberdeen.

Som konferensen tager sin början just samma dag, som denna veckas nummer af Idun lägges i press, är det blott en flyktig skildring från dess öppnande som vår referent i dag kan lämna våra läsarinor. Med varm samkänsla och förståelse vilja vi då först bringa deltagarinnorna — dessa nordens fridkullor — vår hälsning med de bästa önskningsfrämmandet af deras sak: att i fast förening vinna allt vidare mark för humanitetens, barmhärtighetens och framåtskridandets intressen.

Bland de mera bemärkta deltagarne i konferensen må bland andra nämnas: fröken *Gina Krog*, en ifrig och kraftig förkämpe för kvinnosaken i Norge. Själftedaktis för denna rörelses organ »Nylände», har hon gjort sig känd för sina artiklars skarpt belysande och klara argumentering samt satiriska udd. Fru *Margareta Wullum*, äfven från Norge, står i spetsen för det s. k. sanitetsförbundet, en förening motsvarande Röda Korsföreningen här i Sverige, med den skillnad dock att den förstnämnda äfven under fredstid gifver det bistånd, som här hos oss reserverats för krigstid. Från Danmark hafva kommit fru *Elisabeth Selmer*, som inom sitt hemland rest vida omkring och arbetat för nykterhetens och sedlighetens sak, samt fru *Charlotte Norrie*, f. *Harbou*, själf f. d. sjuksköterska och gift med en läkare; hennes sympatier och verksamhet ha isynnerhet ägnats sjukvården och förbättrandet af sjuksköterskor-

nas ställning. Fröken *Lucina Hagman* från Finland är ordförande i Finska kvinnoföreningen Unionen samt har utgifvit en bok på finska om samuppfostran och de rön hon gjort i denna riktning. Alla dessa damer hålla under de särskilda konferensdagarne föredrag i de olika grenar af kvinnoverksamhet, som hvar och en af dem gjort till sitt hufvudintresse.

Klockan 11 i tisdags f. m. samlades konferensdeltagarne i Frimurarordens lokal och sedan de omkring 250 deltagarinnorna fått hvar och en sitt medlemsmärke — en ljusgrön moarérossett — program och plats samt kören hunnit ordna sig, intog fröken Helena Munktell, som komponerat musiken till den af fröken Henrika Widmark författade kantaten, själf anförareplatsen och fulltonig och klar brusade dess »framåt» genom salen. Fru Louise Pyk sjöng solo med innerlig värme.

Vi meddela här det vackra diktverket i dess helhet:

Kör:

Framåt vandra, barn af tiden,
Till den ljusa tempelgård,
Där af kärleken och friden
Restes dig en helgad vård.
Se, dess pelarrad begjutes
Ut af sol från himlens pell,
Och dess höga port ej slutes
Klosterlikt om enslig cell.

Där i frihet tanken stiger
Till oändlig kärleks höjd,
Och en fridens psalm dig viger
Till ej anad segertröjd.
Där ditt hjärta skall sig lära
Änglaskarors jubelord:
»Gud i himlen vare ära,
Frid det vare på vår jord!»

Solo:

Led våra vägar,
Fader i ljuset,
Lyft våra tankar
Högt öfver gruset,
Sänd dina strålar
Af kärleken bliid,
Gjut i vårt hjärta
Din himmelska frid!

Kör:

Uppåt till den klippta sträfvä,
Där sin fyrbåk sanning tändt!
Att ej hjärtan vilse sväfvä
Blef dess ljus i världen sändt.
Sök dess klara låga värna,
Trostfast uti håg och sinn',
Att den lyser som en stjärna
Seglaren i hamnen in!

Solo:

Lär oss det höga
Målet hinna,
Gif att det ledande
Ljuset vi finna,
Hjälp oss, o Fader,
I bränningsbrus,
Styr Du vår farkost
I sanningens ljus!

Solo med kör:

Framåt! Uppåt! orden ljuda,
Som vår lösen blifva må.
Allvar, enighet de bjuda,
Om vårt mål vi skola nå.
Fast vi skilda vägar vandra,
Sökande i världen vid,
Finna vi till slut hvarandra,
Uti kärlek, ljus och frid!

Därefter beträdde fru Ellen Ankarsvärd talarstolen och hälsade i hjärtliga ord kon-

ferensmedlemmarne välkomna. Hon erinrade, hurusom kvinnofrågan allt fortfarande utgjorde en viktig insats i våra dagars politiska, sociala och kulturella lif, men huru dess lösning fördröjdes genom den antagonism, som finnes mellan mannens och kvinnans sträfvanden. Förr än detta missförhållande häfts och likställighet mellan båda könen blifvit en verklighet, kan ej heller kvinnan rätt fullgöra sin uppgift. Mannen kan ej fylla kvinnans uppgifter, kvinnan ej mennens, men kvinnan bör äga frihet att söka sig arbete på de fält, dit hennes håg och fallenhet mana. Talarinnan berörde därpå den gifta kvinnans rätt och de ändringar, som inom detta område — makans och modrens — vore önskliga, samt de hinder som ligga i vägen för önskningsarnas förverkligande. »Rätt först, godt sedan — förnekad rätt är förökad orätt» — voro hennes ord. Därpå öfvergick hon till en öfverblick af sammanslutningen mellan de olika kvinnoföreningarna och de nationella kvinnoförbundens uppkomst och syften samt betonade, att sammanhållningen måste vara det starkaste medlet till framgång. Många olika intressen voro här förenade såsom länkarne i en kedja, och väl kunde meningsskiljaktigheter uppstå, »men utan strid ingen frid». Må blott striden föras med blanka vapen och öppet vizir. (Applåder!)

Efter detta företogs val af funktionärer, hvarvid till konferensens ordförande valdes fru *Ellen Ankarsvärd*, till vice ordf. professorskan *A. Montelius*, dr *Ellen Fries* och fröken *Hulda Lundin* samt till sekreterare fröknarna *S. Ulrich*, *B. Hübner* och *Hanna Andersson*.

Efter valet upplästes följande telegram från Finland:

»Framgång för edert arbete för frihet på kristendomens grund.

Alexandra Gripenberg.

Mera hinna vi i dag ej meddela våra läsarinor. För de olika föredragen och diskussionerna skola vi i nästa veckas nummer gifva ett sammanfattande referat.

"Ett problem"

med praktisk belysning.

En höstflyttningshumoresk af O. D.

Gå och se på våningar — eller åk — i minst nio fall af tio, då ni kommer till köket, mötes ni af samma svårösta problem. Men — ni märker det ej?! Jaså! Låt oss då belysa det med ett exempel!

Här är nu major Klackensporres kök.

Genast vid inträdet kan ni riktigt »känna i luften», att majorn fått sin älsklingsrätt, stekt sill, till frukosten.

En liten knubbig kokerska, med den hållning man får, när man lärt på fint hotell, tycks just njuta en viss sinnesro efter dagens första måltid.

Husets »husa», mager femtonåring i frökens aflagda kläder, sätter ut frukostbrickan på fönsterbordet.

»Diska med samma, så man blir af med det!» säger kokerskan.

»Åh-nej, jag vill städa ifrån mig först!... När dom inte har råd att ha serveringsrum, så...»

»Hör man på tösen! Du har väl aldrig sett ett serveringsrum, Mina lilla! Men får hennes nåd grosshandlarn till måg, så nog får fröken serveringsrum, må du tro!... Men det blir *min* förtjänst, om han tycker om sig här i huset, för han lever bara för mat, det har hennes nåd själf sagt... Och hennes nåd kan ingenting modern... ingenting!»

Mina har gått. I sängkammardörren sticker majorskan fram en spetsig näsa och ser nervös ut.

»Jag vill tala om maten... Grosshandlarn är till middan... Om Amanda först vädrar... Det kommer sillos i rummen.»

Näsan fnysr — dras tillbaka — synes åter.

»Amanda vet, jag har lofvat värden... *fönstret*... inte dörrn!... Intet matos i förstugan!»

Nu står Amanda inför problemet — vid det breda köksbordet framför det höga fönstret med innanfönster.

O! hvad »Dumbom» hade rätt! »Ju simplare, dess enklare,» sa han. Några hans själsfränder ur senare generationer ha inredd de lägenheter, där bordet är inbyggt vid en sidovägg — och fönstret fritt att öppnas, som andra fönster!

Men här står Amanda, som sagdt, framför ett svårt problem. Sträckt på tå, tryckande sig öfver bordskanten, så att det gör ondt i magen, lyckas hon genom ett par ansatser med kroppen sträcka sin trinda arm så, att yttersta fingerspetsarna på ett par tum när räcka upp mot öfre fönsterhaken.

En kokerska *bör* verkligen ej vara »långfingrad», särdeles när hon, som Amanda, har en matfrisk artillerist till fästman.

Dock, det där var blott en rörelse af pietet för den matmoderliga befallningen. Amanda visste ju, att hon måste upp på bordet. Men ett innanfönster går inåt — diskarna stodo framför, och, hvad mera var, hon var väl mått och kände ingen häg för gymnastik. Hon gick direkt och slog upp förstugudörren på vid gäffel.

Tillfälligtvis kom ingen matlukt från köket midtemot, men dörren stod ännu öppen, när hennes nåd trädde ut.

»Hvad var det jag sade... Amanda!...»

»Ja, det var så svårt att nå upp i fönstret... Kanske hennes nåd hjälper mig?» var det spetsiga svaret.

Majorskan var kortare och fetare än kokerskan. Det gifves ögonblick, då man gör bäst att resignera. Med en åtbörd bjöd hon att dörren stängdes och bestämde så rätterna med den lilla ovärderligt fyndiga kokerskan.

Efter ett par timmar syntes godt, att man skulle ha middag och en fin sådan.

Husan hade plockat ut bättre servis och glas på bordet för att torkas, och bredvid stod ett fat röda rykande kräftor.

Inte svalades de bättre där än annorstädes i rummet, men de voro instinktmässigt satta vid fönstret, hvilket också var alldeles dunkelt af imman.

Buljongen ångade, och kokerskan hade just hämtat gräde till vaniljsåsen, som hon satte på elden.

Nu hördes en kort, rask knackning. Hon spratt till och sprang att öppna. En treflig liten artillerist klef in, stängde dörren med ena handen och tog henne om lifvet med den andra.

»Men är du rysk, karl!»

»Åhnej, inte ännu!»

»Men jag har ingen tid... du får gå strax... Hennes nåd...»

»Gumman!... Hon står och pratar hos Gerells... Jag ska till löjtnantens... Den, som fick passa här i stället!»

»Du har ju så gjort ock!»

»Ja, men den tiden var inte *du* här!»

»Nej, men *hon* var där, du!... hon midtemot!»

»Hå, det var ingenting — bara hon, som ville ha en under hvar arm om söndagarne! Men jag... jag... retirerade.»

»Ja, hon frågte också i söndags, om vi haft harstek... Det osade så hare!... Hon gör allt förmädligt för mig, sätter opp gamla fröken i mellandörren att klaga på matos för värden, så han går och tittar och snokar, så en kan...»

»Ack, min vackra tös... låt värden ha sin gång!... Jag vill ha en kyss!»

Och kyssen brann af. — Men omedelbart efter dess eld förnams ett fräsande, smattrande ljud, som vid en gevärssalfva, uthållande, bedöfvande —

»Buljongen!... Kitteln!... Jag hade ju flyttat den midtöfver! Gå din väg!... Vi ha middag... Hennes nåd...»

Men han stod midt i röken liksom besluten att våga allt.

»Bara en till!» bad han med dämpad stämma. »En enda!... så går jag... *En enda!*»

Hon kunde ej motstå, lade försiktigt kittellocket åt sidan och slog sina bara armar om hans hals.

»Älskar du mig?» sade han med högtidlig röst. Hur gammal skall den kokerska vara, som i ett dylikt ögonblick ej kokar öfver maten! »Hvad ungdomsblodet dock kokar öfver!» kunde hennes nåd ha sagt med Tegnér.

Pfischisch-isch-iischisch-rrr-rrrr-sch-schiisch-isch

»Vaniljsåsen!... Jag glömde!... Åh!... å-åh?» Man kunde knappast se för sig.

»Öppna dörrn!» Artilleristen rusade mot dörren.

»Nej!... nej!... *Hon* är ju där!... Öppna fönstret!»

Han rusade mot fönstret — det vill säga emot bordet.

Han var ej lång, hade med knapp nöd hållit målet. Med en förtviflad blick upp mot fönsterhaken sträckte han sig framåt och kom i allt närmare beröring med klingande glas — tills Amanda kunde lämna spiseln för att skjuta litet på brickorna.

»Opp på bordet!» kommanderade hon.

Där var han nu, med knäna hopklämda för att taga möjligast minsta plats, fick upp haken — och så kroppen i en båge utåt golfvet, nära att fara baklänges, för att gifva plats åt innanfönstret, hvilket också snart i hela sin bredd skrapat öfver bordet och vid inre hörnet hvälfvt omkull ett blomglas —

Dörren från förstugan öppnades. Majorskan stannade på tröskeln och höll handen för ögonen. Hennes första rörelse blef att slå upp dörren helt och hållet för att kunna begagna syn- och andningsorganer. Hon tog ett steg framåt, flämtande:

»Hvad?... Hvem?...»

Artilleristen släppte innanfönstret och sökte handfäste mellan perslinet, krökte sig för att se bakom sig, visste ej om han nu skulle öppna ytterfönstret eller låta bli, och medan han jämkade på knäna, rördes oroligt de skinnbeklädda delarna af hans person.

»Säg, Amanda! Är det n:r 4?»

»Hennes nåd! Jag är en anständig flicka! Det är n:r 1.»

Majorskan gaf den djärfva skämterskan en majestätisk blick och tog sin lognnett.

»Jag förstår inte... jag känner inte riktigt igen...»

»Då är väl skinet nytt,» sade Amanda för sig själf, medan hon ilade att stänga dörren, ty gamla frökens röst hördes, gnällande öfver det outhärdliga oset.

Han på bordet hade försiktigt kommit därhän, att en krafta från fatet med ett lätt »kratsch» hoppade i golfvet, och han själf efter, baklänges som en lefvande krafta — i ansiktet lik en kokt — och sist en äkta kopp.

»Det är det usla fönstret skuld till!» jämrade Amanda. »*Aldrig* öppnar jag det mer och *aldrig* ber jag någon ann' göra't heller!... Förr flyttar jag till den första i nästa månad.»

Nu vaknade den uppskakade majorskan till fullt medvetande af verkligheten.

»Amanda!» framstötte hon nästan bevekligt, »klockan fem är han här!»

»Hennes nåd, var inte rädd! Maten svarar *jag* för!» sade Amanda med återvunnen fattning.

Och n:r 4 gick allra rakaste väg ut genom dörren, men, det måste nämnas till skam för hans matematiska begåfning, utan att vidare begrunda detta märkliga problem: »Att på en gifven vink ställa upp ett gifvet fönster bortom ett gifvet bord,» hvilket problems lösning fordrar en så ytterst besvärlig konstruktion, att man måste uppdraga sin egen person, som en annan likbent figur, på det gifna bordet etc., etc.

Nej, i stället gick han i sälla drömmar om den dag han finge hemkomma till en älskad maka, mottagen på långt håll med lockande os af fläsk och potatis från egen härd — ty det finns verkligen förstugor, där man ej fruktar matlukt. Ja, det finns lägenheter till och med, där ingen behöft klaga på att kraftbuljong och vaniljsås post öfver, och där möjligheten at åstadkomma *något som helst* matos är och blir svåraste problemet.

Några öfverblifna exemplar

finnas ännu att tillgå å Iduns expedition af

BARNGARDEROBEN

för innevarande år. Mot insändande af 2 kr. i postanvisning erhållas alla de under året utkomna numren, äfvensom de återstående till årets slut.

Detta tillfälle att för billigt pris erhålla en mängd mönster och modeller till barnkläder o. dyl. torde ej böra försummas.

Iduns Expedition.

Ur almanackans mysterier.

En historia om Ebba.

Ja, som alla våra läsarinor redan känna, kommer nu vår hederliga, omedgörligt stock-konservativa gamla almanacka att nästa år bjuda på hela två nya kvinnonamn — tack vare »blå prinsens» utmärkta idé att åt Sverige återbörda Carl XV:s dotterdotter! Det vackra, fornnordiska *Ingeborg* rycker in i själfva blomstermånaden den 28 maj, som för året betecknar ingenting mindre än pingstafftonen, hänyrkningshögtidens helgsmålskväll. Och *Ebba*, som har fått göra välförtjänt sällskap, ger namn åt den 6 mars, andra söndagen i fastan.

Ingen kommer väl heller att begråta de gamla inhysingar, som fått lämna plats åt de populära damerna: herrar Germanus och Fulgentius. Gånge de i frid! Däremot har en allmän önskan försports, att Ingeborg skulle få åtföljas af sin Frithiof — de äro ju *ett* i nordisk saga och sång — men *så* långt har nu inte kungl. vetenskapsakademien vågat gå i revolutionär uppstudsighet mot sina »gamla gudar». Det har nog svidit tillräckligt att offra gullgossarne Germanus och Fulgentius!

Emellertid kan Idun berätta en sak, hvilken helt visst som ett pikant å propos skall intressera våra läsarinor, ja, kanske själfva Vetenskapsakademien, som säkerligen för länge sedan förgätit hvad den hade för »fukter» för sig på 1820-talet. Ty om den nu inbillar sig, att den för *första* gången släpper Ebba in i almanackan med år 1898, så misstar den sig fullkomligt! Ebba har en gång förut haft sin plats i vår almanacka, ehuru den tyvärr blef af kort varaktighet: *ett enda år*, hvarken mer eller mindre. Historien om, hur detta tillgick, är rätt skämtsamt och bevisar, att de lärde akademifarbörderens hjärtan på den tiden voro vida mottagligare för ett artigt galanteri än hvad numera tyckes vara fallet.

I medlet på 1820-talet fanns nere i Karlskrona en intagande, strålande vacker och synnerligen firad ung dam, fröken Ebba Palmqvist. I kretsen af sina beundrare, som för öfrigt räknade allt hvad samhället ägde af manlig blomma, beklagade hon sig en dag bitterligen öfver att Ebba ej befunnits värdig en plats i svenska almanackan och att således hon — som alla andra Ebbor — saknade namnsdag. En gammal inflytelserik herre i sällskapet kände sig djupt berörd af den unga damens hjärtesor och beslöt i all tysthet att göra hvad han förmodade till densammas lisande. I djupaste hemlighet skref han upp till Stockholm, och fina relationer måste han ha haft bland »vederbörande», ty ett faktum blef, att i följande års almanacka inrymdes namnet *Ebba*, till stor och glad öfverraskning för den firade lilla Karlskronaskönheten, som på sin så oförväntade namnsdag högtidligen uppvaktades af »hela staden», hvarvid öfverlämnades ett exemplar af samhällets då enda tidning, »Karlskrona Veckoblad», som inleddes med ståtliga gratulationsverser till Ebba.

Skulle nu någon betvifla sannfärdigheten af denna relation, behöfver vår Tomas endast slå upp den 26 november i 1826 års almanacka och skall där finna »svart på hvitt» på saken.

Den värda Stockholmsakademien måtte emellertid hastigt nog ha gripits af ruelse

öfver sin artiga svaghet, ty redan i nästa års almanacka fick Ebba åter stryka på foten, och Linus återinsattes i de rättigheter, han ännu okvaldt åtnjuter.

Hjältinnan i denna lilla episod, fröken Ebba Palmqvist, blef snart därefter en lycklig maka och moder genom sitt giftermål med kommandören vid flottan grefve Gustaf Edvard Ruuth, af hvilket äkta förbund ännu en son finnes i lifvet, nämligen hofstallmästaren grefve Gösta Ruuth å Ruuthsbo fideikommiss i Skåne. Men någon Ebba-dag fick hon aldrig mer fira eller upplefva! Det blef först sekelslutet beskärdt att, under en annan svensk adelsdams ägids, bereda en — vi skola väl hoppas det — varaktigare plats åt Ebba i almanackan.

J. N.—g.

”Hvad jag minns om kung Oscar”.

Det utfästa hederspriset

— ett större porträtt af h. m:t konungen inom präktig, förgylld ram — har tillerkänts signaturen A. H. för uppsatsen »I sjömanshjärtan» i förra numret, och torde märkets innehafvare för prisets öfversändande godhetsfullt sätta sig i förbindelse med

Redaktionen.

En röst ur tjänarinnornas eget led.

Till redaktionen af Idun!

Jag hoppas, att Iduns redaktion ursäktar en tjänstflicka hennes djärfhet att besvara med en artikel. Men jag kom att läsa »Träldomsmärke» i nr 33 af Idun och jag fick ingen ro, förrän jag fick svara därpå.

Det är många fel, jag vet det nog, men jag skulle vara bra tacksam om »nåd får gå för rätt» och det finge komma till fruarnas kännedom. I hopp om att min djärfhet blir ursäktad, skrifver med aktning

En tjänarinna.

I nr 33 af Idun kom jag händelsevis att läsa en artikel med ofvannämnda rubrik. Och som det gällde tjänstflickors sedlighet och matmödrars förhållande därtill, så hoppas jag att Iduns läsarinna inte miststycka några ord af en flicka ur de tjänandes eget led.

»En annan Stockholmsfru» talar om de olika samhällsklassernas uppkomst, därmed belysande orsakerna, hvarför åsikterna äro så olika i fråga om det passande i förhållandet könen emellan bland »bättre» och »sämre» folk. Hon säger, att om hon behandlar tjänarinnan som sin dotter, hon då också har att fordra samma uppförande af henne som af sin egen dotter.

Hon funderar, om ett förbud för tjänstflickor att efter en viss tid sällskapa med eller mottaga besök af manliga bekanta skulle kunna göra någon nytta i sedligt afseende.

Men hon beräknar därvid icke, att det gifves husets unga dotter så många tillfällen att roa sig på, som en tjänarinna ej kan få och ej heller begär. Skall hon nu, som af sitt arbete är hindrad att deltaga i några nöjen den tid då det anses passande, alldeles utestängas däriifrån? Betänk, att hon också är ung, har samma längtan efter »något roligt» som eder egen dotter.

Och tro icke, att I genom riglar och lås gören dem någon nytta. »Förbjuden frukt smakar bäst.» Hon får det intrycket, att det måste vara något bättre, än hvad det verkligen är. Och kommen på en annan plats, där icke så stor vikt fästes därvid, skall hon hejdlöst njuta af sin nyvunna frihet.

Viljen I verkligen vara i moders ställe för eder tjänarinna, så finns det så oändligt många andra medel, genom hvilka I lättare skolen nå målet.

Varen först och främst själfva, både i ord och gärningar, en föresyn för henne! Låt henne märka, att hon kommit in i en ren atmosfär! I kunnen genom edra samtal med henne omärkligt gifva hennes tankar en rätt riktning. Visen henne lifvets faror i hela deras vidd, men på samma gång visen henne också, att hon inom sig bär kraft att kämpa sig igenom dem! Låten henne märka, att I liten på henne, och uppväcken hennes själfkänsla att därigenom lättare motstå frestelsen!

Lären henne älska dygden för dess egen skull och visen henne att »dygd är makt!» Visen henne, att följderna för en man äro få eller inga, då däremot hennes lif får en fläck, som icke kan utplånas, och att hon därför i detta förhållande skall, så att säga, vara mannens samvete. Öfvertygen henne om att en man, huru djupt sjunken han vara må, dock i grund och botten måste högakta en flicka med karaktär, han må motsäga det huru mycket han behagar!

Låten det dock icke blifva i predikostil, ty då går det blott in genom det ena örat och ut genom det andra. För en verkligt bildad, en som verkligen besitter själens bildning, inte en sådan, som finner det under sin värdighet att samtala med sin tjänarinna, gifves det så många tillfällen att så ut den goda säden, och det skall inte göras förgäfvets, därpå är jag viss.

Jag vet själf, genom egen erfarenhet, huru mycket godt en flicka har genom att, då hon först kommer ut i lifvet, få en matmoder som vårdar sig om hennes andliga utveckling. — Må vår Herre gifva henne sin välsignelse därför, jag skall alltid minnas min första plats med tacksamhet. Jag känner så mycket som jag ville skriva om, men jag vet inte huru jag skall finna passande uttryckssätt. I förstån nog ändå, huru jag menar det. Det var bara det jag ville säga med dessa rader, att genom att stänga tjänsteflickorna inne, vinner I intet; hon skall blott, om hon en gång får råda sig själf, så mycket lättare falla i frestarens våld. En van roddare styr säkrare sin farkost genom bränning och skär än en, som aldrig skött en åra.

Så är också förhållandet bland lifvets stormar och blindskär. Van och säker arm och målet i sikte, och hon skall med Guds hjälp lotsa sig i hamn.

Och så till sist, uppfostren edra söner med aktning för kvinnan, möta de henne än i tjänarinnans eller fabriksflickans skepelse.

Många fruar skola nog med förakt rynka på näsan åt detta mitt första och troligtvis sista försök att skriva i »Damernas egen tidning», menande, att jag gjort bättre i att stoppa ett par strumpor eller dylikt. Jag hoppas ändå att någon förstätt min mening och låter den öfverskylla bristerna. Det önskar innerligt en

Tjänstflicka.

Den första förkämpan.

Ett hundraårsminne.

Det är ett egendomligt sammanträffande att »Svenska kvinnornas nationalförbunds konferens» blifvit utsatt att öppnas nära nog på hundraårsdagen af den kvinnas död, hvars verksamhet i kvinnoemancipationens tjänst bildar epok i hela denna rörelses historia. Den 10 september hade jämt ett sekel förflutit, sedan *Mary Wollstonecraft* slutade sin korta, men betydelsefulla och af en intensiv verksamhet uppfyllda bana.

Mary Wollstonecraft föddes den 27 april 1759 i en af Londons förstäder och uppväxte i ett olyckligt hem, där en rå och utsväfvande fader och make misshandlade dottern och hennes moder. Tanken på kvinnans materiella oafhängighet, hennes själfbefrielse, började härigenom tidigt gro i Marys själ. Hennes första skrift med dess långa titel: »Tankar öfver döttrars uppföstran samt reflexioner öfver kvinnans uppförande i förhållande till lifvets viktigaste plikter» visar redan i flyktiga drag, hvarthän den blifvande reformatorn syftar.

Hennes förläggare Johnson blef Mary en högst värdefull bekantskap. Efter fadernehemmets ruin hade hon åtagit sig föräldraplikter för syskonen, och efter åtskilliga fåfänga försök att lifnära sig genom undervisning gick hon in på Johnsons förslag att uteslutande ägna sig åt skriftställeriet. I sin förläggares hus råkade Mary många af Londons litterära storheter, särskildt de franska revolutionssvärmarne Thomas Payne och William Godvin, den senare hennes blifvande make.

Här var Mary i sitt element, och när 1790 Edmund Burkes »Reflexioner öfver franska revolutionen» utkommo och striden om människorättigheterna öfverflyttades på engelsk mark, kommo Marys egna innersta hjärtetankar i ovanlig friskhet, skärpa och omedelbarhet till utbrott, och världen hörde för första gången i boktiteln »*A vindication of the rights of women*» (1792) uttrycket »kvinnans rättigheter».

Boken erhöi en storartad framgång och Mary Wollstonecraft blef med ens en berömdhet i England. Några år senare ingick hon sitt ofvan antydda äktenskap med William Godvin. Deras husliga lycka blef emellertid kort: den 30 aug. 1797 gaf Mary lifvet åt en dotter, Shelleys blifvande maka, och den 10 sept. var hennes korta, men märkliga bana fulländad.

Mary Wollstonecrafts stora arbete: »Kvinnans rättigheter» är emellertid ännu alltjämt ett verk, i hvilket man i det stora hela finner den nuvarande kvinnofrågas alla många punkter afhandlade eller åtminstone antydda.

Vi svenskar ha dessutom en alldeles särskild anledning att erinra oss Mary Wollstonecraft. Sommaren 1795 företog hon nämligen en resa till Sverige, Norge och Danmark. De bref, hon från denna färd hemsände, utgäfvos året därpå i bokform och gifva de varmaste uttryck åt hennes beundran för den nordiska naturens storlagenhet, för det lägre folkets enkelhet och ofördärfvade seder, men också åt hennes skarpa kritik af svenska missförhållanden, särskildt i fråga om kvinnans ställning och tjänarnes behandling.

Från Iduns läsekrets.

Bland de mångfaldiga tacksägelseskriofvelser, som ingått till Lovisa Petterkvist med anledning af hennes utställningsbref i Idun, meddela vi här ännu en ur högen att tala för sig och alla de andra:

Ett tack

till

Lovisa Petterkvist.

»Tant Lova,» nu du slutat skriva
Uti vår kära Iduns spalt,
Blott hjärtligt tack vi kunna gifva,
På tonen hörer du dess halt.

Tack för hvar gång du oss beredde
Åt skämtet friskt och muntert le,
För hvarje gång som du oss ledde
Att rätt vår Utställning bese.

Vi länge glada nu ha vandrat
Med dig och med din kära »Ruff»,
Och du oss säkert icke klandrat,
Om vi ibland ha' ropat »uff».

Ty svaghet finns i all naturen
Och trötthet är ett mänskligt fel,
Som vi i sanning haft den turen
Att få rätt mycket på vår del.

Dock att vi fullt vår sommar njutit
Är din förtjänst, och den är stor,
Du lif uti oss alla guttit
Med din ovanliga humor (!).

»Tant Lova,» så jag vågat kalla
Vår kära Iduns bästa vän,
Ett hjärtligt tack ifrån oss alla
Kom snart, ja, mycket snart igen!

Min önskan att dig hyllning bringa
Har gjort, att jag på lyran slog,
Jag annars aldrig lyckas tvinga
En tön ur den, som synes nog.

Öppet bref till Fru Lovisa Petterkvist,
Från en af folkköksvärdinnorna på
utställningen.

Genom Iduns alltid lika välvilliga postkontor sändes detta öppna bref till fru Lovisa Petterkvist med anledning af hennes reflexioner öfver utställningens folkkök (i Idun nr 32) under förhoppning, att det läses med kärlekens glasögon:

Den store människokännaren Andersen talar i en af sina många lärorika sagor (den hvilken han benämner »Snödrottningen») om en spegel, som hade den egenskapen att hvem som såg i den fick *allt*, människor såväl som ting, »forkeert» för sig. Om en enda liten, liten skärfva af denna underliga spegel inträngde i ett hjärta eller öga, så isades de till och kunde ej uppfatta det som var stort och ädelt — men det var ej ögats eller hjärtats fel — det var skärfvans!

Den sagan hafva kanske de flesta af oss människobarn, som hunnit ett stycke ut i lifvet, genomlevat, medvetet eller omedvetet. Det har gifvits tillfällen då vi bedömt levande och döda ting, ej sådana såsom de äro i sig själfva — vi hafva ej förmått eller velat sätta oss in i deras förhållanden — vi hafva dömt dem såsom vi för tillfället känt oss stämda och under inverkan af den där lilla farliga skärfvan. — Och såg, Lovisa, var det ej en sådan där liten skärfva, som kom helt oförhappandes i din väg, när du trodde att det var »bara en barmhärtighets-inrättning» i stället för ett folkkök där ute på utställningen.

Barmhärtigheten bör göra och gör sin stora insats i lifvet — men här är och vore den ej på sin rätta plats.

Till folkköket komma arbetets söner och döttrar i stora troppar med sin själförfärfvade penning i handen, glädt spörjande: »Hvad bjudes man på i dag?» Huru skulle de känna det, om maten gafs dem af barmhärtighet? De skulle visst aldrig vända åter dag efter dag, som de nu göra.

Nog skulle kanske mängden gång både de och vi önska, att maten serverades dem varmare — men vi känna förhållandena och *veta* att deras

frihetsminuter äro räknade, för dem har det mera värde, mera nytta med sig att erhålla den genast. Den som har tid och vill vänta, den får så gärna sin matportion så kokande het som endast ett ångkök kan bjuda.

Mer än gärna skulle vi se att knifvarne kunde räckas lika blanka och skinande, som under de första timmarne af serveringen, men tiden vill ej räcka till mera än att diska dem rena och detta göres grundligt i hvar mans åsyn.

Lovisa lilla, du, som de flesta af oss hvilka stå här, är själf husmoder, och nog vilja både du och vi så innerligen gärna, att vårt eget rike skall vara mönstergilt, men huru ofta kan ej denna vår önskan af en eller annan anledning slå fel — och nog får din och vår »Ruff» mera än en gång tåligt bida till bättre dag kommer. Och så är det här ute i den stora bikupan, mycket skulle den goda viljan önska hafva annorlunda, om det blott ginge för sig.

Vi anse oss ej ofelbara, vi äro endast några trådar i den rikt veckade mantel, som den väna målardrottningen kastat äfven sina axlar i denna härliga sommar, svaga trådar som dock hafva sin betydelse, sin plats att fylla.

Kom, Lovisa, ställ dig ibland oss, låt skärfvan smälta, räck oss handen, hjälp att ändra hvad ej godt är. Den utanför stående ser ofta skarpere, tydligare än den som står där inom.

Se på det unga Sverige, de som en gång skola taga vid där vi sluta, se, huru de komma led vid led, med tindrande blickar stå de där i valet och kvalet emellan köttbullar och skinka eller något dylikt, frågade hvarandra: »hvilket tar du, hvilket du?» De äro så viktiga, så lyckliga, de hafva ännu ej fått någon bit af skärfvan, som ser felen. Man värmes vid att se dem och vill taga dem alla i famnen med ett: »signe Gud eder, I små, och låten eder alltid förblifva barn i hjärta och sinne!»

Hedersgumma, har aldrig din bästa sidenklädning fått en fläck på de stora festerna därute i världen — nog hafva våra mera än en gång fått sin del af denna världens öfverflöd, men vi hafva så fint och i enrum behandlat dem, så att ej någon skulle se eller ana att de fått en skavank. Om så kan hända i festgemaken, så är det väl förlätligt om här, där allt måste gå med svindlande fart, en eller annan soppskål gör en opåräknad kullerbytta och hamnar på orätt plats. Brist finnes ej på näpna små pappersservietter att torka både munnen och fläckar med, om så behöfves. — Kom ut någon morgonstund och se, huru brödet skäres i bitar af rena fina händer och ordnas på de rentvättade borden så smakligt som helst. Se, huru de praktiga råämnena behandlas för dagens middag. Har du någon bättre metod, så lär oss den.

Hvad trängseln beträffar, har den nog sin stora sanning, men den kommer sig däraf att folkköket från början hade en i vår tid ytterst sällsynt egenskap: det var för anspråkslöst, trodde ej att till dess ringa boning mångtusen personer skulle vilja komma för att mätta sin hunger. Hade det kunnat ana detta, skulle portarne blifvit höga, väggarna vida. Nu har det endast att vänligt ropa till sina gäster: »Låt sänjra ge rum, vänta en stund, medan våra små tjänsteandar hinna torka af borden och taga bort de begagnade kärlen, innan ni slår er ned.»

Skulle du, kvinna med det varma hjärtat, som vid många tillfällen visat, att du äger ett sådant, skulle du kunna, när du sitter däruppe i det trefna hemmet i Jockmock, omgifven af allt, som du äger dyrt och kärt, sända ut en hatets bannstråle — nej, och åter tusen gånger nej! Samma förhållande är det med oss!

Tjänarinnorna och sedligheten.

Den lilla uppsatsen »Trälödomsmärke» i Idun nr 33 bör genom sitt tänkvärda innehåll intressera hvarje sann humor.

Tjänarinnorna äro, eller böra vara, de också, medlemmar af den familj, hos hvilken de vistas. Äro de dessa familjemedlemmars uppförande ej öfverensstämmande med det som är rätt och passande, så kastar detta uppförande en skugga öfver hela hemmet.

För öfrigt, den tjänarinna som ej sofver om natten, hon utför illa sina sysslor om dagen, och dessutom ger ett osedligt lefnadsätt en allt annat än behaglig prägel åt hennes utseende och person. Mindre angenämt är det att se en ung kvinna gå omkring i ens hem med sömniga ögon och bleka, slappa drag.

Det är just de icke anständiga tjänarinnorna, som

många familjer i småstäderna och på landsbygden ha att tacka för den där ofta förekommande oseden att manliga individer sent på kvällen eller på natten knacka på köks- eller jungfrukammarfönsterna eller prata, skratta och föra oväsen därutanför. Detta oskick borde på det allra strängaste bekämpas af såväl husbondfolk som alla dem, som hafva till uppgift att skydda hennens och ordningens helgd.

Det gifves säkerligen i hvarje hem tillfälle för dess tjänarinnor, särskildt söndagseftermiddagarne, att några timmar sällskapa med vännen och bekanta, så att nattens och hvilans tid ej behöfver upptagas af denna förströelse.

Hvem unnar ej gärna den som arbetar både hvila och nöje, men bådadera i rätt tid.

Sedligheten är för såväl individen som nationen ett af de förnämsta villkoren för hälsa och lycka, därför är det en oafvislig plikt för hvar och en att i sin mån söka bidraga till sedlighetens höjande. Låtom oss söka göra klart för de dåraktiga unga kvinnor, som vilja när som helst sällskapa med hvem de behaga, att den som behärskas af en dålig passion är en slaf, då däremot den som behärskar sina passioner är en fribores varelse, han eller hon må utföra det simplaste, mest förbiseddade arbete.

Ingen nation kan tala om verklig frihet och upplysning, förrän dess olika individer göra sedligheten till en af religionens förnämsta plikter. Kristus säger: »Salige äro de renhjärtade, ty de skola se Gud.» De osedliga äro ej renhjärtade.

Mätte präster, lärare och husbondfolk ej tröttna att framhålla för de unga renhetens gudomliga välsignelser och ingifva dem fasa för det onda, för allt som förgiftar såväl kropp som själ.

Mätte det inom vårt land uppväxa en stam af goda, sanna, renhjärtade unga kvinnor och tjänarinnor, som hålla sig själfva och hemmen i ära.

Eva W—g.

Kvartalsprenumeranter

uppmannas att nu ofördröjligen verkställa prenumerationen för sista kvartalet, på det intet afbrott i tidningens expedition må behöfva uppstå. Som bekant medföljer under detta kvartal till alla prenumeranter:

Iduns ytterst intressanta och värdefulla julnummer,

hvilket i år med särskild anledning af
tidningens tioårstillvaro

till såväl omfång, utstyrsel som innehåll till och med kommer att öfverträffa föregående årgångars.

Bäst därför att **nu genast** i god tid förnya kvartalsprenumerationen!

Redaktionen af Idun.

Ur notisboken.

Det bekanta kvinnliga läroverket i hufvudstaden, den s. k. Åhlnska skolan, firar vid denna tid sitt 50 års-jubileum. Vid 17 års ålder grundade fröken Karin Åhlin år 1847 på Kungsholmen en skola för flickor, hvilken genast fick 17 elever. År 1859 voro lärjungarne 57, år 1867 flyttade skolan till Fredsgatan 19, och samtidigt växte antalet lärjungar. År 1871 voro de 266, år 1875 400. År 1887 flyttade skolan till den nuvarande lokalen vid Malmskilnadsgatan 52. Under förra året var lärjungarnes antal 395, innevarande hösttermin öfverstiger antalet 400. Under det gångna halfsektlet har skolan i lifvet utsändt mer än 4,000 elever. Vid 67 års ålder kan alltså den förordnadsvärda stiftarinnan, än i dag skolans föreståndarinna, blicka tillbaka på en sällsynt berömvärd verksamhet i fosterlandets tjänst.

Kvinnlig medaljör. Patriotiska sällskapets stora guldmedalj har tilldelats lärarinnan vid Murbeckska uppfostringsanstalten i Stockholm, fröken *Erika Ericsson*, som nu i nära 35 år ägnat ett pliktroget och nitiskt arbete åt denna inrättnings tjänst. Medaljen öfverlämnades åt fröken Ericsson vid inrättningens 150 års fest af

ordföranden i styrelsen, prof. Oskar Montelius, som tackade henne för hvad hon verkat samt uttryckte den förhoppningen, att inrättningen ännu många år skulle få lyckan att räkna på fröken Ericssons stöd och hjälp.

Kvinnan på apoteken. Sex kvinnliga provisorer finnas nu i Sverige. Under innevarande examensperiod har nämligen vid Farmaceutiska institutet farmacie studiosexamen aflagts af ej mindre än fyra kvinnliga apotekselever, frökarna: *Agnes Hildegard Arvidson*, född 1875, elev å apot. Lejonet i Malmö, är efter examen anställd å apot. i Ronneby; *Eva Eleonora Christofferson*, f. 15 mars 1876; *Gerda I. A. C. Borgström*, f. 25 december 1877, båda å apot. Svanen i Kristianstad; samt *Jenny Ulrika Larson*, f. 31 december 1877, tjänstgör å apot. i Arvika.

Den första kvinnliga farmaceuten är, som Iduns läsarinna väl känna, fröken Leth, dotter till apotekaren Leth i Karlshamn. Den andra i ordningen blef fröken Andréen från Borås, dotter till fördelningsläkare Andréen.

Kvinnlig teknolog. Innevarande hösttermin har tekniska högskolan erhållit sin första kvinnliga elev, fröken *Agnes Magnell*. Fröken Magnell, som beredts för inträde vid Schwartzska skolan, lär komma att utbildas till arkitekt.

Af Hulda Lundins »Handledning i metodisk undervisning uti kvinnlig slöjd» har på C. E. Fritzes hofbokhandel utkommit en andra upplaga, sedan den första, som utkom 1892, redan hunnit blifva slutsåld. Den nya upplagan, som innehåller icke mindre än 95 teckningar af Ebba Carlin, däraf flere nya, kommer säkerligen att liksom den första i vida kretsar fylla ett verkligt behof.

Kristine Dahl, den bekanta ihärdiga förkämpen för den kvinnliga reformdräkten, har i dessa dagar ingått äktenskap med adjunkten Wilhelm Troye i Bergen.

Nu, då hösten nalkas, och damerna skola förse sig med nya hattar, torde det vara på sin plats att åter erinra om några ord, som af våra djurskyddsvänner förut ofta riktats till Sveriges kvinnor: »Köpen aldrig för edra klädedräkter uppstoppade fåglar ej heller fjädrar af sådana fåglar, hvilka icke för matnyttiga ändamål ändock måst uppoffras!»

Det vore högeligen önskvärdt, att våra damer allmänt beaktade detta vid nu förestående val af prydnader till höst- och vinterhattarna. Zoologer och statsmän, jordbrukare och skogsodlare, alla äro ense om behofvet att på det kraftigaste söka skydda småfågeln, om ej en obotlig skada skall ske. Tusentals kvinnor i skilda länder och af alla samhällsklasser hafva också formligen förbundit sig att aldrig bära en så dåraktig prydnad. Så har bl. a. drottningen af Danmark redan förlidit år uttalat sin lifliga anslutning till dessa sträfvanden, och i våras uttryckte vår egen drottning sina varma sympatier för hvad den svenska kvinnoföreningen till djurens skydd verkat i samma syfte.

Teater och musik.

Galaspektaklet å k. operan.

Säkerligen har väl k. operans salong aldrig förr företett en så i ordets alla bemärkelser lysande anblick som vid galaspektaklet i tisdags med anledning af h. m:t konungens regeringsjubileum. Särskilda anordningar hade för tillfället vidtagits. Sålunda hade raderna smyckats med gröna guirlander, i hvilka omväxlande infliktats blommor och glödlampor, och på öfre parkett samt parterter hade uppförts en ny kunglig loge, öfver hvilken tronade en kunglig krona, omgifven af vackra draperier. Midtplatsen i första stolaraden i denna loge upptogs naturligtvis af h. m:t konungen, som till höger om sig hade kronprinsessorna Lovisa af Danmark och Victoria af Sverige samt till vänster storfurstinnan Elisabeth af Ryssland och arfstorhertiginnan Hilda af Baden. Bakom dessa suto ej mindre än 23 furstliga personer jämte en hel del andra gäster och uppvaktande. I den vanliga kungliga logen suto diplomatiska kårens medlemmar med da-

mer. Parketten, första raden och en del af den andra voro reserverade för konungens in- och utländska gäster denna afton, herrarne i stor uniform och damerna i glänsande ljusa toaletter. Naturligtvis såg man äfven på de platser, till hvilka biljetter sålts, uteslutande en distinguerad och högtidsklädd publik. Allt bidrog sålunda att breda ett sållsynt lysande skimmer öfver det hela, som sent skall förgätas.

Klockan strax efter nio inträdde konungen med sitt lysande följe, hvarvid hela publiken reste sig och hofkapellet uppstämde under förste hofkapellmästaren C. Nordqvists ledning en af denne komponerad ståtlig och anslående jubileumsfestmarsch.

Kom så Vilhelm Peterson-Bergers sagodramatiska festspel »Sveagaldrar», i 4 bilder. Texten, som äfven är skriven af kompositören, alltigenom på alliterationsvers, stundom afbruten af rimmad vers, däri dock likaledes förekomma talrika bokstafsrim, bör noga studeras af en hvar, som vid åhörandet vill någorlunda kunna följa med innehållet i det musikaliska sagodramat. Den är ingalunda lätttydd, hvilket ock synes vara vederbörandes mening, när man på festprogrammet inom parentes sett sig böra angifva, hvad författaren egentligen menat med hvad han skrivit. Är sålunda meningen dunkel, så är emellertid textens form så mycket klarare och vackrare, och vi hafva sällan sett så briljanta alliterationer. Hr P.-B. har häri sökt efterhärma Richard Wagner. Men det är nog ej endast häri. Äfven i musiken har han tydligen ställt den store mästaren som förebild, och erkänns måste, att flerstädes musiken höjer sig till äkta wagneriansk storslagenhet och kraft. Instrumenteringen är ock med få undantag lyckligt gjord. Öfver det hela med de många och långa recitativerna hvilat dock en monoton och tröttande enformighet, som ej är riktigt lämplig för ett festspel. Ett felgrepp anse vi vara, att andra och tredje bilderna i festspelet äro till innehållet så lika hvarandra, att det nära nog endast är de yttre dekorationerna, som skilja dem åt. Festspelet skulle gifvet hafva vunnit på, att dessa båda bilder samarbetats till en. Med allt detta förtjänar dock kompositören, på hvilken man gärna vill ställa stora fordringar, erkännande för sitt verk, hvilket ock gifvet tyder på en mindre vanlig begåfning och ställer i utsikt, att han snart kan våga sig på lösandet af djupare uppgifter i musikaliskt hänseende.

Texten innebär en varm hyllning till kungen-jubilaren:

»Skön skall runan skäras
som skedet prisar
efter fem och tjuugu sommars sol.»

Personerna äro drottningen (fr *Sällergren*), drottningen (stum person), Saga (fru *Ostberg*), Svea (fru *Linden*), en yngling (fr *Ödman*) och en mö (fröken *Thulin*), de båda senare betecknande folkets själ och hjärta, samt en härold (fr *Lejdström*). Sagas och Sveas partier äro de båda förnämsta och erhöilo ett alltigenom förträffligt utförande. Äfven de öfriga rollinnehafvarne förtjuna erkännande. Med ett dylikt språk, som i detta festspel förekommer, är det dock mer än eljes nödvändigt, att texten tydligt uttalas. Åtskilligt gick dock förloradt. Af de vackra köerna från osynliga skogsandar och hafsjungfrur hördes knappt ett ord. Slutscenen med sköldmødansen var mycket effektiv, och stämningen stegras till varm entusiasm vid den ståtliga slutkören:

»Hyllom då honom,
som härskat har
så länge till frihets fromma,
tusenstämmigt tack
för trogen vakt
ur jublande hjärtan ljude!»

Dekorationerna voro synnerligen vackra, särdeles i den sista bilden med sin präktiga fornordiska sal och det vackra mänskenskapskapet i bakgrunden.

Efter styckets slut gick ridån ånyo upp för en tablå eller apoteos, då man bland annat såg i luften sväfvande genier lagerkransa konung Oscar II:s byst. Härvid utfördes »Ur svenska hjärtans djup», i hvilken sång publiken instämde stående. Ett lefve för konungen hade naturligtvis nu varit på sin plats och skulle lika gifvet åtföljts af de lifligaste ovationer. Alla inväntade det ock synbarligen, men ingen kom sig märkvärdigt nog för att utbringa detsamma. Och så var den enastående föreställningen slut.

K. Dramatiska teatern gaf i onsdags sitt första nya — eller åtminstone delvis nya — program för hösten. Det upptog, utom den gamla välkända »Kapten Puff eller storprataren», en italiensk enaktare »Jephtas dotter» och en »jubileumspjes» af *Frans Hedberg*: »Mästerlotsens minnesdag». Vi återkomma.

Södra teatern har äfven bjudit på ett jubileumsstycke, som sedan i måndags ges som efterrätt till »Durand och Durand». »Tvänne århundraden» framställer — i form af en framtidssyn af en gammal fattig präst i slutet på 1700-talet — i tvänne tablåer först Karl Johans landstigning på svensk jord, sedan hans sonson hyllad efter tjugufemårig fredsäll regering. Det lilla versifierade tillfällighetsstycket uppbares af varm patriotisk känsla och mottogs på premiären mycket välvilligt af publiken.

De stora sångarfesterna på onsdagen och fredagen i denna vecka kunna vi ej omnämna förrän i nästa nummer.

När frukterna falla.

Af Fredrik Nycander.

Det är en blid sensommar dag. Solens gula sken faller genom en luft, så kristalliskt klar, att man tycker sig se många mil. Det faller med vemodig glans på skog, redan lätt rodnande, äng, redan gulnande. Det faller på den gamla herrgårdens, lindar, de hundråriga, som nu åter efter en sommar blekna. Det faller på trädgården där äppleträden digna af rödmogen frukt, det faller metalliskt på de gyllene äpplena och rosenhägrarne, dinglande på sköra stjälkar. Det är vindstilla i trädgården. Frukten är färdig att bärgas, men än har herrgårdsfolket ej kommit med stegar och korgar för att plocka ned den. Man hör blott då och då ett äpple falla till marken, med ett ljud, som liknar en suck...

Syrsorna sjunga i trädgårdsmuren, en bizarr, söfvande melodi. De sjunga i det yfviga vildvinet, som slingrar sig kring herrgårdsverandans spalier och börjar gå i rött...

Det är en så stilla, väntansfull ton i luften, en så blidblek dager öfver hela huset. Allt tycks vara dött, ingen skrattar eller slamrar i denna sensommar dagens elegi. Det är som om alla voro döda eller skulle till att dö, som om allt och alla vore trötta och längtade efter sista andedraget och att falla liksom frukterna på gräsmattan...

Alla äro dock icke döda i det bleka huset. Men man går så lätt därinne öfver golfven, ty den gamle herrgårdsmannen är sjuk. Han sitter ensam inne i sitt rum, hvars dörr han tillslutit, och den bleka dagern silar sig in genom de stora rutorna, öfver hvilka markiserna halft nedfällts.

Han sitter så blek och lutad på en stol, med en massa papper i handen. Han är gråhårig och gråskäggig, det magra ansiktet är fullt af fåror, plöjda af lidande, och melankolien blickar fram ur de trötta ögonen, liksom ur kindens vemodiga...

Han ordnar sina papper, ty han känner att han skall dö. Han har läst upp sitt skåp, där alla värdehandlingarna ligga, tagit fram de olika högarne, och nu lägger han dem i den ordning, att man efter hans död skall finna meningen med dem. Testamente och allt skall vara klart. Och hans efterlämnade skola välsigna hans minne.

Han skall dö — doktorn har sagt det. Han är ej rädd för döden, hans lif har varit sorgligt, han har mist sin hustru, som nu hvilat i familjegraven, däruppe, i den liden,

Bland nu befintliga Cacaosorter intages säkert förnämsta platsen af

HULTMANS CACAO

Redan 1888 intygade prof. Joh. Lang i Lund, att Hultmans Cacao var fullt lika med van Houtens Cacao. Hultmans Cacao kan således varmt rekommenderas till hvarje husmoder.

SPISBRÖD, många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär prskurant. C. W. SCHEUMACHER Kongl. hofleverantör. — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm. fullt järnröriga med de engelska, fäs hos de flesta speceerhandlare i hufvudstaden. Försök!

Tandläkare dr Geo. Forssmans Tandpulver, två slag, Tandpasta, Tandtinktur

hållande Parodontalning för Sverige hos Bendix, Josephson & Co., 21 Regementsgatan

öfver hvilken solen lyser. Han har länge väntat att få följa henne. Det förefaller honom, som om han alltid längtat att få dö, ända sedan han varit liten, ty hans lif har varit så sorgligt — han har alltid varit sjuk, aldrig kunnat bli det han så gärna velat. Den gången, då solstinget kom på den förfärliga manövern, då han var ung militär, det nästan dödande solstinget, som bröt hans bana och gjorde honom mjältsjuk och skygg för hela sitt lif... Han sitter och tänker på det solstinget, som dödade hans lif och satte honom på denna gamla döda herrgård att i ensamhet glömmas af vänner, som gingo framåt i världen och blefvo hvad han velat bli. Han sitter och tänker på det solstinget, den manövern, på öfversten som lät utföra manövern, fast den tropiska hettan borde sagt honom, att den var omöjlig att utföra utan stort men. Många stupade också och togo skada för alltid. Och han, den gamle herrgårdsmannen, tog värst skada, ty han var ifrigast. Han tänker icke med hämd-tankar på öfversten, som begick detta fel. Ty han blef afskedad af kungens vrede, han blef också olycklig och är nu död. Nej, den gamle herrgårdsmannen, som själf skall dö, tänker icke på honom, som fördärfvat hans lif. Ty kanhända var det ej hans fel — hvad lifvet menar med sina olyckor, kunna de dödlige ej veta, och icke alltid äro människorna skuld till dem, fast det ser så ut. Ty bakom dem står den mörka makt, som ingen känner och som ingen bör klandra...

Denna mörka makt tyckes nu den gamle herrgårdsmannen en ljus vänlig makt. Den

skall nu lösa honom från en tillvaro, hvares mening han aldrig fattat, han skall nu få förklaring på så mycket. Ty han tror, att lifvet skall fortsätta efter detta lif. Han har af sina olyckor lärt sig tro detta, och hans döda väna hustru har också lärt honom det. Ty hon har varit hans tröstande ledsagerska, den enda ljuspunkten i hans tillvaro, hvares frågetecken snart skall utplånas...

Han sitter och tänker på allt detta, medan papper efter papper vandrar genom hans darrande händer. Han tänker på, huru godt han skall få det, när hans hjärta icke klappar mer och han kanske skall se sin väna, döda hustru igen. Ty det har hon sagt honom.

Man hör blott det lätta skramlandet af papperen...

Och han tänker på barnen, som han nu ställer det väl för. Han skall lefva i deras minne som en ljus bild, liksom den älskade modern. De skola sakna honom, och när de upphört att sakna honom, skola de intet sakna, ty dessa papper skänka dem hvad de behöfva.

Den gamle herrgårdsmannen ler ett lyckligt leende. Han har uppgjort med alla, han är ingens fiende. Han har varit god och ädelsinnad. Han känner, att han uthärdat sitt sorgliga lif med resignation, som nu gör honom lycklig!

Och hans fingrar stanna på papperet, han ser upp på väggen, där porträttet af hans döda hustru hänger. Hennes bild tycks le mot honom, och då ler han mot henne.

Så sluter han ögonen, och så blir han sittande...

Syrsorna sjunga där utanför i verandans vildvin; den gula dagern silar sig in i rummet, och man hör dofva suckar från trädgården...

Timmarne gå, snart är middagstimman. Den gamle herrgårdsmannen har sagt till, att ingen får störa honom. Han vill vara i ro.

Men nu är middagstimmen, och nu gläntar en hand på dörren och en ung flicka visar sig! Hon är lik moderns porträtt på väggen.

Fadern sitter med ryggen mot henne. Hon smyger fram på tå och har ett ljusst leende kring sina läppar.

Men när hon kommit fram till honom och ser honom i ansiktet, blir hon plötsligt blek, leendet bytes i ett uttryck af skräm-sel. Hon vill skrika, men intet ljud kommer öfver hennes läppar, ty allt är så stilla...

Hon sjunker ned framför honom, lutar hufvudet i händerna mot hans knä och gråter... en stilla kärlekens gråt öfver den gamle älskade fadern, hvares ro ändtligen kommit...

Innehållsförteckning.

Till kvinnokonferensen: Lady Aberdeen, Internationella kvinnoförbundets president; af W. R. K. (Med porträtt). — De fosterländska högtidsdagarna — Kvinnokonferensen. — »Ett problem», med praktisk belysning; en höstflyttningshumores af O. D. — Ur almanackans mysterier; en historia om Ebba af J. N-g. — »Hvad jag minns om kung Oscar»; det utåsta hederspriset. — En röst ur tjänarinnornas eget led; af Tjänstflicka. — Den första förkämpan; ett hundraårsminne. — Från Iduns läsekrets: Ett tack till Lovisa Petterkvist; af —a. — Öppet bref till fru Petterkvist från en af folksköksvärdinnorna. — Tjänarinnorna och sedligheten af Eva W-g. — Ur notisboken. — Teater och musik. — När frukterna falla; skiss för Idun af Fredrik Nycaudsr. — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Han åter är här.
Vi känna igen
De melankoliska dragen.
Som alltid, han bär,
Vår gamle vän,
En vissnad blomma i kragen.
Med stjärnor i mängd är hans bröst
betäckt,
Sitt glänsande månsken han visar
käckt,
I rägn hans kappa är tvagen.

I honom vi se
En ambassdör
Från bofet vid isiga vatten;
Men låtom oss le
Med glädtigt humör
Samt lyfta för honom på hatten.
Han delar ut kort — endast gula
blad —
Vi läsa hans namn, han ger sig åstad
Och lämnar oss kvar uti natten.

Tyd nu hans namn — här är hans
kort —
Ditt språkgeni ej batar stort.
Ett fornsvenskt namn att börja med.
Hur dagen blifver för en smed.
En väg hvares gräns man skarpt be-
stämt.
Ett bibliskt namn du ofta nämnt.
Hvad nyttjas nödfallsvis som stol.
Namn på en varelse i kjol.
En läcker spis för kreatur.
Hvad följer efter snö och ur?
Mot böljeslag en säker dam.

Hvad växer uppå åsens kam?
Hur barnet fann sin karamell.
En lätt och vacker vinterfäll.
Hvad gjorde den som snufva fick?
Hvad efter tuppen sedigt gick.
Hvad vill den blinde framför allt?
Hur man lätt blir när det är kallt.
Ett djur som horn och klöfvar bär.
Hvad den ej tiden passar, är.

Sibylla.

Tabula magica.

1	1	2	2	2
3	3	4	4	5
5	5	5	5	6
6	7	7	8	8
8	9	9	10	10

Omflytta talen i de 25 rutorna, så att sifferaderna — antingen man hopsummerar dem lodrätt, vågrätt eller diagonalt — gifva summan 27.

S. L.

Prokop.

- 1-5 = ö.
- 2-5 = profet.
- 3-5 = ätbart.
- 2-5 = obehagligt.

Ess.

Vokalförändringsgåta.

- Med y = ett rör.
- Med e = ett rör.
- Med a = kan vara ett rör.

Bob.

Jubileums-aritmogryf.

1	1	2	3	4	5	6	7
2	5	8	9	10	11	7	1
3	4	3	12	7	1	11	13
4	4	14	7	15	11	3	16
5	4	17	5	3	18	6	4
6	1	19	3	4	6	7	1
7	16	20	11	3	8	1	4
8	3	4	3	16	1	7	8
9	21	1	4	22	6	7	1
10	18	1	21	3	4	6	1
11	4	6	7	13	1	11	3
12	22	1	5	3	4	6	7
13	18	22	1	11	8	3	11
14	1	7	13	1	7	8	3
15	24	1	11	5	8	3	18
16	5	6	21	2	1		
17		5	1	21			
18			9				
19			3				
20		1	5	2			
21	5	10	8	3	11		
22		23	10	11			
23			8				
24		16	3	4			
25	21	1	18	11	6	4	4

Orden beteckna:

- 1) Frukt, 2) Dekoration,
- 3) Mansnamn, 4) Fiskredskap, 5) Svensk badort, 6)

Kvinnonamn, 7) Ha de flesta böcker, 8) Djur, 9) Kvinnonamn, 10) Blomma, 11) Fisk, 12) Fettämne, 13) Mätt, 14) Musikaliskt konstord, 15) Mat rätt, 16) Fisk, 17) Mansnamn, 18) Konsonant, 19) Vokal, 20) Fisk, 21) Svensk stad, 22) Växer i skogen, 23) Konsonant, 24) Saknar ingen, 25) Fisk. Äro orden rätt lösta, bilda bokstäfverna i den lodräta mellersta radens rutor, lästa uppifrån och ned något som vi säkerligen alla, med anledning af jubileumsdagen, tillönska vår konung och drottning.

Moster Lisa.

Lösningar.

De inkapslade geografiska namnen.

Wenden. Tidö. Glan. Landsort. Stettin. Kullen. Vasa. Kap. Kana. Ribe. Iran. Po. Öregrund. Lovisa. Oran. Langrese. Dundee. Dagö. Huron. Ange. Dvina. Indus. Halle. Sala. Assan. Kent. Wings. Randers. Kamin. Kymene. Parma. Madras. Uppland. Nain. Og. Aden. Kemi. Elbe. Marocko. Orleans. Lidan. Tenö. Mandal. Iller. Warna. Wismar. Lima. Seine. Altona. Juras. Omsk. Assens. Sedan. Lena. Verdun. Kabul. Drau. Erivan. Chile. Ida. Åland. Nerike. Marne. Marly. Lofö. Kina. Tarn. Åbo. Kasan. Ingarö. Tarta. Iet. Osel. Komo. Oder. Jena. Inn. Para. Mörrumså. Dessau. Adelsö. Delsbo. Aar. Arvika. Mexiko. Kansas. Korsika. Posen. Ljusterö. Malmö. Don. Gestilren. Norge. Örebro. Rio. Akaba. Kaffa. Taberg. Tibet. Forsvik. Bergen. Siena. Dekan. Korfu. Iova. Gent. Natal. Hammar. Vormen. Fånö. Österrike. Södertörn. Trier. Main. Vestervik. Reval. Åre. Jemtland. Nebraska. Oman. Germanien. Uden. Kapri. Särö. Tiber. Gefle. Tabor. Odessa. Florens. Nil. Valetta. Manila. Kartum. Rama. Ramnäs. Ingermanland. Garip. Turin. Kaén. Dansk. Ön. Fulda. Mark. Kanin. Troja. Orel. Adda. Fyen. Skeen. Linde. Tjust. Kola. Memel. Kairo. Bug. Kiev. Portland. Elba. Krain. Santa Fé. Trosa. Tanager. Skagen. Amäl. Kama. Isar. Ulm. Tonkin. Aspö. Öresund. Åsele. Obi. Aller. Varberg. Hede. Sko. Tasmanien. Marengo. Lingen. Armenien. Moss. Norfolk. Skagern. Aten. Rostock. Tohe. Riga. Ararat. Afrika. Narva. Ob. Rom. Peru. Odense. Arno. Verden. Anjala. Viskan. Unna. Malaga. Toms. Kanton. Sinal. Orsa. Gakul. Lorient. Kaskö. Hjo. Anderna. Ek-sjö. Småland. Mur. Aljaska. Lund. Kalmar. Dalmatien. Java. Titicaca. Wien. Emma. Pisa. Sin. Utö. Falster. Erie. Timor. Enköping. Tana. Visby. Ornäs. Tivoli. O-nega. Prut.

Förträffligt fabrikat i Tröjor, Kalsonger, Skjortor, Heldräkter

etc. etc. i Kamgarn (Jaegers system).

Äfven Bomull och halfylle. — Sommar- och Vinterkvalitéer

Priskurant och prover på begäran.

3 Bryggaregatan 3, 1 trappa upp,
andra huset från Drottninggatan.